

0 Højskolen Marielyst skal være refugium for kunstnere. I begyndelsen af 1900-tallet var den firlængede gård et badehotel, som Holger Drachmann (foto til højre) besøgte i sommeren 1906. – Foto: Privatfoto / Wikipedia

Holger Drachmann og Franz Kafka var her. Nu vil Højskolen Marielyst igen byde kunstnere velkommen

Ingen af 1800-tallets kunstnerkolonier eksisterer længere. Til gengæld blomstrer landets kunstnerrefugier, og et sådant bliver nu etableret på Højskolen Marielyst

kulturhistorie

Amalie Høgsbro Jørgensen

ajorgensen@k.dk

For mere end 100 år siden dyppede Holger Drachmann tæerne i Falsters vande. Det kan man i hvert fald let forestille sig. Dengang lå der nemlig et badehotel i den lille by Marielyst på Sydfalsters kyst, som den danske digter og kunstmaler besøgte i sommeren 1906.

Holger Drachmann efterlod sig et lille digt om Badhotellet Marielyst Østersøbad, som han skrev den 28. juli samme år. Det lød:

"Pragtfuld Strand og grønne Enge,
Dejligt Bad og bløde Senge;
Skygge i en gammel Have,
Frue, som kan god Mad lave.
Holder Værten, hvad han lover, Hurra!
Livets Haab og Trøst —
Hurra! Østersøens Vover —
Falsters Fryd, Marielyst!"

Det var overrettsagfører og ven af Holger Drachmann Frederik Graae (1896-1938), der i 1906 lod en firlænget bindingsværksgård ombygge til badehotel på en grund, som han købte af en gård-ejer. Efter en stormflod i 1872 var jorder-

ne så gennemvædede af saltvand, at det var svært for gårdejereren at få noget fornuftigt ud af dem.

Frederik Graaes forhåbning var, at Marielyst med sine vide sandstrande og østersøiske lys ville blive trækplaster for det bedre borgerskabs malere, forfattere og skuespillere, sådan som andre danske kystbyer var blevet det.

Både scenekunstnere og revisitorer tog med tiden dertil, omend i en lidt anden sammenhæng. 15 kilometer fra badehotellet lå nemlig et sted kaldet Thalia. Det var Dansk Skuespillerforbund, der også havde øje for Marielyst, som i 1939 indviede et rekreationshjem for forbundets medlemmer. Fem sommerhuse blev bygget og siden revet ned og erstattet af fire nye i 1988-1989.

I 2015 satte Dansk Skuespillerforbund sommerhusene til salg efter flere års underskud.

Den naturskønne by på Falster opnåede i begyndelsen af 1900-tallet ikke et omdømme på højde med samtidens kunstnerkolonier som den i Skagen. Men en af eftertidens helt store kunstnere besøgte dog Marielyst: Tysktalende, tjekiskfødte Franz Kafka, der lagde vejen forbi badehotellet – dog vistnok uden at være specielt begejstret at dømme efter hans dagbogsskrivelser; sengen var ukomfortabel, og badebroen snodet, lod han forstå.

Døren åbnes for seks kunstnere

I dag er Badhotellet Marielyst Østersøbad et overstået kapitel. Til gengæld er den gamle gård nu byens kulturelle samlingspunkt i kraft af seniorhøjskolen Højskolen Marielyst.

Der er Jannie Lehmann viceforstander,

0 Xinxin Ren Gudbjörnsson, forfatter og tv-vært, indlogerede sig på højskolen i marts måned og fremhævede efterfølgende kontakten med de øvrige kursister, og at der var fuld pension. – Foto: Thomas Lekfeldt /Ritzau Scanpix.

og hun har sammen med sin mand, højskolens forstander, Christian Schou, ambitiøse planer om at styrke lokalsamfundets kulturhistoriske sammenhængskraft. Det vil de forsøge at gøre ved at etablere et kunstnerrefugium på seniorhøjskolens grund.

"Det ligger lige for at tage opgaven på os, fordi vi i forvejen er Sydfalsters største klub- og kulturhus og en kulturinstitution, som kører året rundt. Vi vil gerne styrke Falster som en ø, der er andet end ferieland og badeliv," siger Jannie Lehmann.

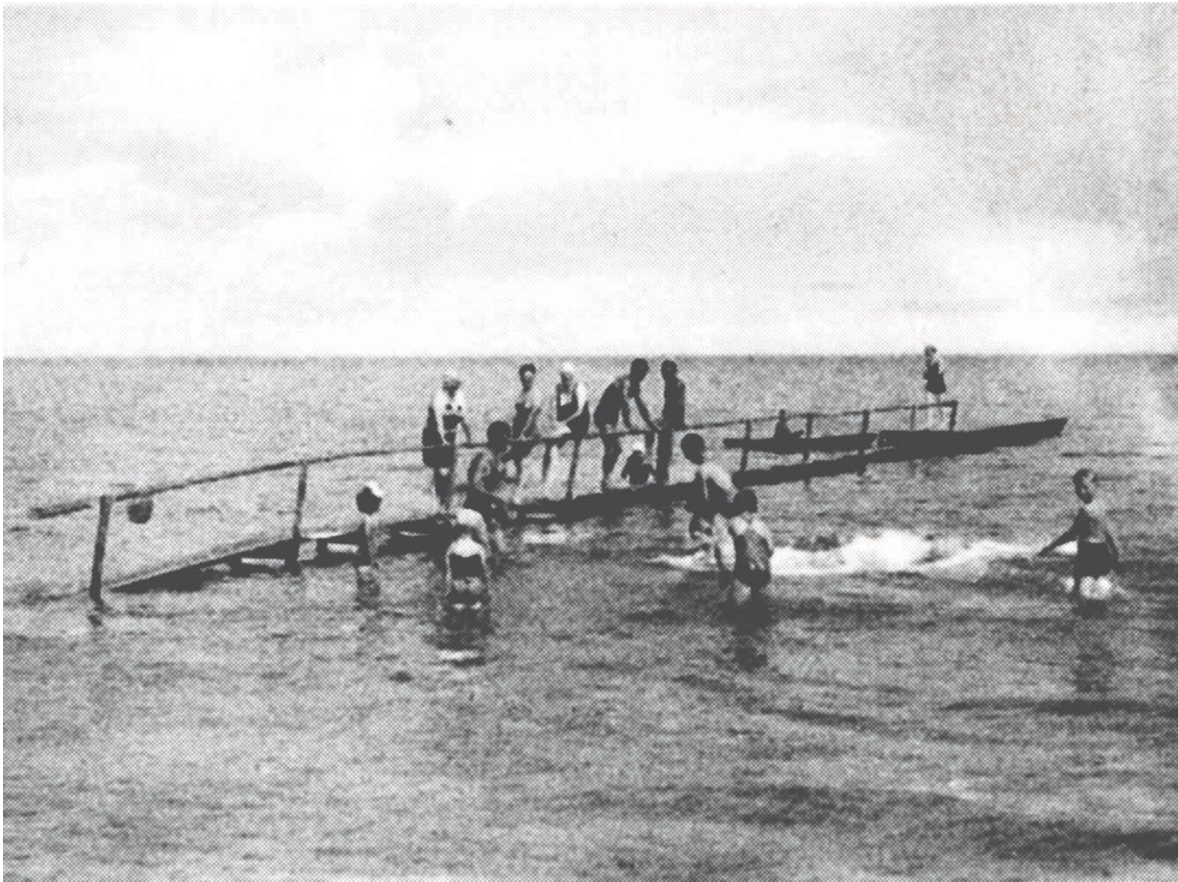
Derfor åbner forstanderparret i 2023 dørene for i første omgang seks kunstnere, der hver har fået tilbudt et to uger langt ophold. Gæstekunstnerne er udvalgt af forstanderparret, så de adskiller sig fra hinanden i type og kunstart. De bliver indlogeret på et af skolens værelser, og de må benytte sig af alle seniorhøjskolens faciliteter.

"De kan sætte sig i møderummet, gå til koncert i koncerthuset eller selv sætte sig ved vores Steinway-flygel og spille," siger hun.

Alle dagens måltider kan de hente i højskolens kantine. Hvorvidt de tager en tallerken med ind på værelset eller spiser sammen med kursisterne, står dem helt frit for. De må også gerne deltage på de udbudte undervisningshold eller tage med på arrangerede udflugter, hvor de måske kan finde inspiration.

Mødydelsen for et ophold er, at de besøgende kunstnere skal deltage i en enkelt såkaldt søndagssalon, hvor kursister og borgere fra lokalområdet inviteres til boller og lagkage efterfulgt af cirka en times samtale mellem kunstneren og en af seniorhøjskolens medarbejdere.

"Samtalen går ud på at lære menneskerne bag deres kunstarter bedre at kende. De kan blive stillet spørgsmål

I 1906 grundlagde overretssagfører Frederik Graae et badehotel i Marielyst på Sydfalster. Hensigten var at tiltrække Københavns bedre kunstneriske borgerskab. Byen er sidenhen blevet et populært sommerhusområde, og badehotellet har siden 1971 været Højskolen Marielyst. – Privatfoto.

Forstanderparret Christian Schou og Jannie Lehmann byder i løbet af 2023 seks kunstnere velkommen på Højskolen Marielyst. – Privatfoto.

Holger Drachmann og Franz Kafka ...

fortsat fra side 20

om, hvem de var som femårige, hvad de interesserer sig for, og hvorfor de har truffet de beslutninger, de har truffet.

Det første kunstnerophold er allerede blevet afviklet. Det blev det i marts, hvor forfatteren var udadvent og deltog i alle måltiderne, observerede Jannie Lehmann. Fuld pension og spændende samtaler med kursisterne var da også de ting, forfatteren lagde mest vægt på i sin evaluering.

"Her på højskolen bliver kunstnerne hevet væk fra deres hverdag og vante cirkler, og de bliver tilbudt et frirum, hvor de ikke behøver at tænke på at handle ind og ud."

Vil opføre kunstnerboliger

Forstanderparret vil i løbet af 2023 evaluere kunstnerbesøgene for at gøre sig erfaringer til et nyt byggeprojekt på plads, således at de i 2025 kan igangsætte bygningen af kunstnerboligerne.

Når boligerne står færdige, vil opholdene til den tid kan kunstnere vælge, om de vil være her i en, to eller tre måneder, så de kan gå ind i en dybere proces. De vil skulle betale et mindre beløb for at bo i en af kunstnerboligerne. Forhåbentligt vil de også deltage aktivt i højskolelivet ved for eksempel at stå for en morgen-samling eller invitere malerholdskursister op i deres atelier til en samtale," siger Jannie Lehmann.

Risikerer man ikke, at kunstnerne således bliver ellevædsediligt, at de ikke kommer til højskolen?

"Så Ximén Rasmussen og Gudbjörg Sæviðsdóttir er ikke det, der er formålet. Formålet er at styrke den kulturhistoriske fortælling om Marielyst som en kunstnerkoloni," siger Jannie Lehmann.

Kunstnerophold tager ny form

Hvad der historisk har skullet til, for at et ophold på højskolen kunne tage form som det, vi kender det i dag, er et spørgsmål, som seniorforsker ved Skagens Kunstmuseer Mette Bøgh Jensen forklarer.

"Koloni var et begreb, man brugte lidt i 1800-tallet, og det var et sted, hvor man kunne tage hen for at søge inspiration. En nyere form for kunstnerophold bygges op omkring et samarbejde mellem en kunstner og en lokal organisation, red.)," siger hun.

Findes der eksempler på kunstnerkolonier i dag?

"Ikke som man så det i slutningen af 1800-tallet, hvor kunstnere fandt sammen i uformelle faglige og sociale fællesskaber på landet – ofte et godt stykke væk fra byen," siger Mette Bøgh Jensen.

Kunstnere har op gennem tiden haft logistikken for at søge mod inspirerende miljøer, hvor det desuden også gerne måtte være billigt at bo. Derudover har det til alle tider været attraktivt at indgå i et socialt og fagligt fællesskab. På ét afgørende punkt har drivkraften imidlertid ændret sig. For 150 år siden søgte tidens største danske kunstnere ud i naturen af kunstneriske årsager.

"Samtidens kunstnere var meget interesserede i at male frilufts-motiver. For nogle af dem var det karrierefremmende at male danske kyster, fordi det gav kunstnerne en mulighed for at male et landskab og en befolkning, som ikke før på højskolen var tilgængeligt," siger Mette Bøgh Jensen.

Selvom nutidens kunstnere i mindre grad opsøger maleriske landskaber, fremhæver seniorhøjskolens viceforstander, Jannie Lehmann, alligevel naturen som værende en særligt attraktiv grund til at besøge Marielyst.

"Sindet bliver stille i Marielyst. I hverdagen er vi digitale slaver. Vores hverdag foregår i et hamsterhjul med konstante forstyrrelser. Det er en persons egen pligt at styre disse forstyrrelser. På Marielyst er der liv og leben indendørs, men når man går ud gennem hoveddøren, er der stille," siger hun og uddyber, hvad det er, man finder dér:

"Vi har et ufatteligt smukt lys her på Sydfalster, der ligger på en smal tange, som går helt ned til Gedser. Det er et skønt sted med lys, luft og 300 meter til kysten, hvor jeg forestiller mig, at fortidens gæster blev draget af strandens gule

marehalm og hvide sand."

Jannie Lehmann tror på, at den endnu uberørte natur og et bedre kendskab til Marielysts lokalhistorie fremadrettet vil kunne styrke sammenhængskraften i den lille kystby.

"Man kan altid finde på nye udviklingsperspektiver, men hvis man er en smule tro mod et sted og dets kulturhistorie, er jeg overbevist om, at det styrker den udvikling, man sætter tanker, kræfter og økonomi bag," siger hun.

Søndagssaloner på Højskolen Marielyst i 2023

Arrangementerne begynder klokken 14.00 med servering af nybagte boller, kaffe/te og lagkage i højskolens spisesstue. Selve salonen begynder klokken 14.30. Billetpris 125 kr. + gebyr inklusive kaffe/te, boller og kage.

- 11. juni: Multikunstner Lone Wernblad
- 10. september: Forfatter Kåre Bluitgen
- 8. oktober: Skuespiller Fritze von Hedemann
- 29. oktober: Billedkunstner Karin Lykke Groth
- 19. november: Filminstruktør Mikkel Stolt

” Vi vil gerne styrke Falster som en ø, der er andet end ferieland og badeliv.

JANNIE LEHMANN, VICEFORSTANDER PÅ HØJSKOLEN MARIELYST